

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Concernstaf

Onderwerp:

Vragen ex art 46 RvO-GB-DS-D66-PvdA-GL-schoolontbijt

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 25-04-2023
Notanummer	: 2023-312
Datum	: 25-04-2023
Programma	: 08 - Meedoen
Portefeuillehouder	: Wethouder Duursma, Wethouder De Geest,
Bijlage(n)	: 2023-03-20 Vragen art 46 RvO - DS-D66-GB-GL-PvdA - Schoolontbijt.docx, Antwoordbrief vragen ex art 46 RvO-GB-DS-D66-PvdA-GL-Schoolontbijt.docx

Parafering

20-04-2023: Wethouder
20-04-2023: Wethouder
20-04-2023: Programmamanager
23-04-2023: Programmamanager

Agendering

* 21-04-2023: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris

* 21-04-2023: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

26-04-2023

B & W d.d.: 25-04-2023

Besluit

1. De beantwoording van de vragen ex art 46 RvO van de fracties van Deventer sociaal D66, PvdA, Gemeentebelang en Groen Links vast te stellen
2. De beantwoording aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken.

Inleiding

Per brief van 17 maart 2023 hebben Kitty Schmidt (DS), Susanne Kerkdijk (D66), Sam Hoogenberg (PvdA), Bert Roetert (GB), Robert Jansen (GL) uw college een aantal schriftelijke vragen ex art 46 RvO gesteld over het schoolontbijt. Bijgaand treft u de beantwoording aan.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Kader

Betrokken partijen en participatie

Argumenten voor en tegen

Financiële consequenties en dekking

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

GEMEENTEBELANG

College van B&W
Postbus 5000
7400 GC Deventer

Betreft Schriftelijke vragen ex. Artikel 46 RvO
Onderwerp: Schoolontbijt

Deventer, 17 maart 2023

Geacht college,

Ons hebben de signalen bereikt, dat er leerlingen met een lege maag op school komen en dat hierachter een breder verhaal van armoede schuil kan gaan. De fracties van DS, D66, PvdA, Gemeentebelang en GL vinden deze signalen zorgelijk. Geen enkel kind mag in armoede opgroeien, of zonder ontbijt op school komen. Het Centraal Planbureau verwacht dat volgend jaar aanzienlijk meer huishoudens onder de armoedegrens terecht komen. Door het wegvallen van tijdelijke steunmaatregelen stijgt het aantal mensen in armoede volgend jaar van ongeveer 815.000 naar bijna 1 miljoen, waaronder 230.000 kinderen.

Op school zorgt het missen van een ontbijt ervoor dat een kind zich niet optimaal kan ontwikkelen, er sprake is van verminderde concentratie en een risico op stagnatie van het leerproces. Kansengelijkheid betekent dat ieder kind de schooldag zou moeten beginnen in de beste fysieke en mentale vorm mogelijk. Als het ontbijt gemist wordt, is dit niet het geval. Als ouders niet voor een ontbijt kunnen zorgen, vinden wij dat de overheid moet kijken waar haar verantwoordelijkheden liggen. Wij voelen ons, als DS, D66, PvdA, Gemeentebelang en GL verantwoordelijk voor de gezondheid en het welbevinden van alle kinderen in Deventer.

Naar aanleiding van de presentatie over armoedebestrijding in het Forum op 22 februari jongstleden hebben de fracties van DS en D66 technische vragen gesteld. De beantwoording van de vragen is voor deze fracties, en voor de fractie van de PvdA, Gemeentebelang en GL aanleiding voor het stellen van de volgende schriftelijke vragen aan het college van B&W:

1. Deelt het college onze opvatting over de ernst en urgentie van de signalen die ons vanuit de scholen bereiken over armoede en kinderen die zonder ontbijt op school komen?
2. Is het college bereid over specifiek deze problematiek, naast de reguliere overleggen, een gesprek in te plannen met schoolbesturen en -directeuren?
3. Is het college bereid de situatie in kaart te brengen en te onderzoeken op welke scholen, ook naast de scholen die bij het Jeugdeducatiefonds bekend zijn, de problemen spelen?

4. Kan het college met een brede blik naar het onderwijs kijken? Naast het basisonderwijs ook het voorgezet onderwijs meenemen in het in kaart brengen van de actuele problematiek? Valt de voorschoolse opvang dan ook onder deze brede blik?

5. Is het college bereid te kijken naar wat er vanuit de gemeente mogelijk is in het zorgen voor een schoolontbijt, naast wat er al gedaan wordt vanuit het Jeugdeducatiefonds? Kan daarbij ook breder gekeken worden en de eventuele behoefte aan bijvoorbeeld schoolfruit/-lunch meegenomen worden? Kan gekeken worden naar hoe scholen de aanwezige problemen oplossen en hoe de gemeente hierin ondersteuning kan bieden? Wat kunnen scholen al doen om de krachten te bundelen en op de korte termijn oplossingen te vinden?

6. Deelt het college de mening dat het feit dat kinderen zonder ontbijt op school komen een deel is van een breder probleem van armoede? Is het college daarmee bereid ook voor de langere termijn en in breder opzicht te kijken naar wijzen waarop we ons als gemeente in kunnen zetten voor een proactief en preventief kinderarmoedebeleid, in aanvulling wat we op dit moment al doen?

7. Gezien de verwachting van het CPB (Centraal Plan Bureau) is het niet ondenkbaar dat over een bepaalde tijd een groot deel van de leerlingen 's morgens zonder ontbijt op school komen. Is het college bereid daar integraal en vanuit de verschillende programma's aanvullend beleid op te vormen?

8. Kinderen die zonder ontbijt op school komen kunnen niet optimaal meedoen en zich ontwikkelen. Ook speelt er vaak meer in het gezin met betrekking tot armoede. Hierdoor ontstaat ook een grote kans op schooluitval en daarmee bestaat het risico op meerkosten voor de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten, andere voorzieningen en latere effecten van bijvoorbeeld sociale dienst. Hoe ziet het college de aanpak van dit probleem in relatie tot het voorgaande in het licht van preventie?

Namens de fracties van DS, D66, PvdA, Gemeentebelang en GroenLinks,

Kitty Schmidt, Deventer Sociaal

Raadslid

k.schmidt@deventer.nl

Susanne Kerkdijk, D66

Raadslid

sh.kerkdijk@deventer.nl

Sam Hoogenberg, PvdA

Raadslid

s.hoogenberg@deventer.nl

Bert Roetert, Gemeentebelang

Raadslid

a.roetert@deventer.nl

Robert Jansen, GroenLinks

Raadslid

rjo.jansen@deventer.nl

Grote Kerkhof 1
Postbus 5000
7400 GC Deventer

14 0570
telefoon

direct telefoonnummer

gemeente@deventer.nl
e-mail

Aan de fractie van DS, D66, PvdA, GB, GL
t.a.v.
mw. K. Schmidt-Versteeg
mw. S.H. Kerkdijk
dhr. S. Hoogenberg
dhr. A. Roetert
dhr. R.J.O. Jansen
Interne Post

2023-312
kenmerk

uw referentie

25 april 2023
datum

S. van der Putt
contactpersoon

Schriftelijke vragen ex art 46 RvO
onderwerp

Geachte mevrouw Schmidt, mevrouw Kerkdijk, meneer Hoogenberg, meneer Roetert en meneer Jansen,

In uw brief van 17 maart jl. hebt u ons college schriftelijke vragen ex art 46 RvO gesteld over het schoolontbijt. Ons antwoord is als volgt.

Vraag 1

Deelt het college onze opvatting over de ernst en urgentie van de signalen die ons vanuit de scholen bereiken over armoede en kinderen die zonder ontbijt op school komen?

Antwoord

Ja. Als kinderen zonder ontbijt op school komen als gevolg van armoede dan is dat zorgelijk. De signalen dat kinderen zonder ontbijt op school komen en ook de schadelijke gevolgen zijn bekend, zie ook het antwoord hieronder bij vraag 2. Niet voor niets is het jeugd educatie fonds al geruime tijd bezig om te zorgen dat kinderen met een ontbijt de schooldag kunnen beginnen en heeft het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap via een nieuwe regeling dit jaar 100 mln. extra beschikbaar gesteld voor een gratis schoolontbijt. Ook in Deventer zijn scholen bij het jeugd educatie fonds aangesloten en maken scholen gebruik van de nieuwe regeling van OC&W. Basisscholen en middelbare scholen kunnen daarbij kiezen voor een maaltijd op school of een maaltijd thuis. In dat laatste geval gaat het om het helpen van leerlingen in de vorm van een boodschappenkaart. Deze kaarten met een bedrag van 11 euro per week zijn in alle supermarkten in te wisselen. Het gaat hierbij om scholen waarvan 30% of meer van de leerlingen uit een gezin komt met een laag inkomen. Om scholen niet te veel te belasten met het organiseren van schoolontbijt heeft het ministerie geregeld dat scholen ontzorgd worden. Daarom zijn er schoolcontactpersonen van het Rode Kruis en het jeugdeducatiefonds om scholen op weg te helpen met een maaltijd die het beste bij de school past. De contactpersonen denken mee met de school en gaan zo nodig op bezoek. Deze regeling, die vooralsnog tijdelijk is voor 1 jaar, zal door het ministerie geëvalueerd worden.

Vraag 2

Is het college bereid over specifiek deze problematiek, naast de reguliere overleggen, een gesprek in te plannen met schoolbesturen en -directeuren?

Antwoord

Afgelopen periode zijn bijna alle scholen bezocht door de wethouder jeugd en onderwijs waarbij dit onderwerp, wanneer het speelde, op tafel kwam. Ook in de periodieke overleggen met de schoolbesturen wordt dit onderwerp besproken. Naar aanleiding van deze technische vragen en het nieuwsbericht van het ministerie van Onderwijs om eenmalig 100 mln beschikbaar te stellen voor een schoolontbijt heeft er een mail-

en belronde met schoolbesturen plaatsgevonden. De uitkomst van al deze gesprekken maar ook de directe contacten die er zijn tussen de scholen en de gemeente geven momenteel geen aanleiding om een apart overleg in te plannen.

Vraag 3

Is het college bereid de situatie in kaart te brengen en te onderzoeken op welke scholen, ook naast de scholen die bij het Jeugdeducatiefonds bekend zijn, de problemen spelen?

Antwoord

Uit de gesprekken, bel- en mailronde, zoals hierboven vermeld, blijkt dat scholen met kinderen uit kwetsbare milieus hun verantwoordelijkheid nemen. Per school verschilt de wijze waarop.

Er is bijvoorbeeld een school waar ouders en kinderen samen kunnen ontbijten. Er zijn scholen die (deel)kassen hebben staan waar ouders gratis producten in kunnen leggen of meenemen. Er zijn scholen die gebruik maken van het jeugdeducatie fonds met de huidige regeling en scholen die gebruik maken van de nieuwe regeling. Niet op alle scholen speelt het probleem dat kinderen zonder ontbijt op school komen. Ook kiezen sommige scholen er bewust voor om geen schoolontbijt te organiseren maar om maatwerk aan de ouders en kinderen te bieden. Scholen zien echter ook dat sommige ouders zeer terughoudend zijn in het accepteren van hulp. Als ze het zelf nog op een manier kunnen oplossen, dan wijzen ze de hulp van school af. Een tergend voorbeeld is die van een ouder die deelname aan het schoolontbijt afwees met de woorden: 'Zolang ik op mijzelf nog iets kan besparen, dan is dat echt niet nodig'. Trots, schaamte en zelfredzaamheid lijken hier een rol te spelen. Er zijn op die manier kinderen die niet bereikt worden met een schoolontbijt. Scholen tonen een grote betrokkenheid voor kinderen en hun ouders als ze zien dat er problemen zijn. De problemen kunnen divers van aard zijn. Zoals een school aangaf: "soms over de grenzen heen van wat bij een school hoort, maar gewoon uit een goed hart." Soms voor schooltijd of na schooltijd of in eigen tijd.

Omdat de problematiek tussen de wijken verschilt en daardoor ook heftiger is op de ene school dan op de andere lijkt een generieke afspraak voor heel Deventer ingewikkeld aldus een directeur. De huidige regelingen voorzien in deze verschillen. Wat de directeur betreft is dit het juiste middel.

Scholen signaleren veel, hebben de kinderen maar ook de ouders in beeld. Soms signaleren scholen via de kinderen iets en dan wordt dat met de ouders besproken (en bijvoorbeeld gewezen op gemeentelijke regelingen). Scholen houden kinderen in de gaten, ook als er bijvoorbeeld tussen de middag onvoldoende brood is meegegeven vult de school dat aan.

Als knelpunt wordt aangegeven dat het regelen van een schoolontbijt tijd kost van de directeur, onderwijzend of ondersteunend personeel. Ook het regelen van vrijwilligers, aansturen ouders etc. kost tijd. Tijd die ten koste gaat van het geven van onderwijs. "Het onderwijs kan niet alle maatschappelijke problemen oplossen" aldus een directeur.

Concluderend: Het college is van mening dat een onderzoek niet nodig is. Uit de gesprekken blijkt dat de scholen de kinderen en gezinnen waar armoede speelt goed in beeld hebben en dat de scholen hun verantwoordelijkheid (al dan niet met de huidige en nieuwe regeling) nemen. En als ze ergens tegen aanlopen geven scholen aan de juiste wegen te kunnen bewandelen. Ook weten scholen de weg om ouders te ondersteunen en te verwijzen naar de plekken waar ouders ondersteuning kunnen krijgen: bijvoorbeeld naar de Geldfitspreekuren, de gemeentelijke loketten en de maatschappelijke partners die hulp bieden aan ouders met geldzorgen.

Een onderzoek zou tijd van het onderwijspersoneel vragen en geld kosten. Daarnaast zou het gevraagde onderzoek een beeld per school van dit moment opleveren. Door de signalerende functie van de scholen ziet het college wel een rol in het regelmatig informeren van scholen over de diverse mogelijkheden, regelingen en contactpersonen (of loketten) van de gemeente. Zodat scholen hun kinderen en ouders goed kunnen ondersteunen dan wel doorverwijzen bij gesignaleerde problemen. Uiteraard zal dit thema ook een gespreksonderwerp blijven in de reguliere overleggen die gevoerd worden met het onderwijs en kinderopvang.

Vraag 4

Kan het college met een brede blik naar het onderwijs kijken? Naast het basisonderwijs ook het voorgezet onderwijs meenemen in het in kaart brengen van de actuele problematiek? Valt de voorschoolse opvang dan ook onder deze brede blik?

Antwoord

Ja, er wordt met een brede blik gekeken. Het gaat om kinderen en jongeren en of ze op het basisonderwijs, voortgezet onderwijs of (voorschoolse) opvang zitten, maakt niet uit. Met deze partijen is contact geweest.

Vraag 5

Is het college bereid te kijken naar wat er vanuit de gemeente mogelijk is in het zorgen voor een schoolontbijt, naast wat er al gedaan wordt vanuit het Jeugdeducatiefonds? Kan daarbij ook breder gekeken worden en de eventuele behoefte aan bijvoorbeeld schoolfruit/-lunch meegenomen worden? Kan gekeken worden naar hoe scholen de aanwezige problemen oplossen en hoe de gemeente hierin ondersteuning kan bieden? Wat kunnen scholen al doen om de krachten te bundelen en op de korte termijn oplossingen te vinden?

Antwoord

Zie antwoord vraag 3.

Omdat uit onderzoek blijkt dat kinderen uit arme gezinnen minder fruit eten heeft de Voedselbank Deventer een project 'gezonde voeding voor kinderen in armoede' opgezet. Dit project financieren we vanuit de gemeente. Het project is erop gericht de kinderen die gebruik maken van de voedselbank wekelijks te voorzien van twee stuks fruit per dag.

Naar mening van het college is een dergelijk onderzoek niet nodig.

Wil een dergelijke opdracht uitgevoerd worden zoals hierboven gesteld dan betekent dit dat alle scholen regelmatig bezocht en bevestigd moeten worden. Per school of wijk zal gekeken moeten worden naar passende ondersteuning. Momenteel voeren scholen zelf de regie op dit probleem en treden in contact met de gemeente of een andere partij wanneer nodig. Als de gemeente de regie gaat voeren betekent dit extra personele inzet.

Vraag 6

Deelt het college de mening dat het feit dat kinderen zonder ontbijt op school komen een deel is van een breder probleem van armoede? Is het college daarmee bereid ook voor de langere termijn en in breder opzicht te kijken naar wijzen waarop we ons als gemeente in kunnen zetten voor een proactief en preventief kinderarmoedebeleid, in aanvulling wat we op dit moment al doen?

Antwoord

Het college deelt de mening dat dit een onderdeel is van een breder probleem. Het college is van mening dat de scholen hun verantwoordelijkheid nemen en dat met de huidige extra middelen vanuit het rijk voldoende is. Het rijk komt met een evaluatie van deze regeling. De maatregelen die het rijk neemt, zorgen ervoor dat scholen gefaciliteerd worden in het geven van een ontbijt aan kinderen. Maar deze maatregelen zouden eigenlijk tijdelijk moeten zijn. Een structurele oplossing zou zijn als ouders in staat zouden zijn om hun kind/kinderen een ontbijt te geven.

Ouders, en niet de school, hebben een primaire verantwoordelijkheid in het geven van een ontbijt aan hun kinderen. Als ouders hiertoe niet in staat zijn, is dat een signaal dat er in het gezin (systeem) meer aan de hand is. Meestal armoede, maar het kan ook iets anders zijn. Een structurele oplossing ziet het college in het oplossen van dit bredere probleem, de achterliggende oorzaak. Afgelopen periode zijn er verschillende initiatieven gestart en geïntensiveerd om de doelgroep (beter) te ondersteunen en te bereiken op het gebied van geldzorgen. Bijvoorbeeld via extra Geldfit spreekuren, hulp bij energiekosten en gratis isolatiemaatregelen. Daarnaast zetten we blijvend in op preventie en vroegsignalering om ouders met geldzorgen in een zo vroeg mogelijk stadium te kunnen ondersteunen en om (verdere) schulden te voorkomen. Deze brede aanpak van armoede sluit aan bij de uitvoering en de implementatie van ons beleid 'Inzet en ondersteuning op Geldzorgen'. Wanneer de problematiek breder is, dan is een van de toegangsteams (Team Toegang jeugd, Team Toegang Wmo en de Voor Elkaar Teams) aan zet.

Vraag 7

Gezien de verwachting van het CPB (Centraal Plan Bureau) is het niet ondenkbaar dat over een bepaalde tijd een groot deel van de leerlingen 's morgens zonder ontbijt op school komen. Is het college bereid daar integraal en vanuit de verschillende programma's aanvullend beleid op te vormen?

Antwoord

Zie de antwoorden hierboven. Ook nu wordt beleid integraal gemaakt, aanvullend beleid acht het college nu niet noodzakelijk.

Vraag 8

Kinderen die zonder ontbijt op school komen kunnen niet optimaal meedoen en zich ontwikkelen. Ook speelt er vaak meer in het gezin met betrekking tot armoede. Hierdoor ontstaat ook een grote kans op schooluitval en daarmee bestaat het risico op meerkosten voor de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten, andere voorzieningen en latere effecten van bijvoorbeeld sociale dienst. Hoe ziet het college de aanpak van dit probleem in relatie tot het voorgaande in het licht van preventie?

Antwoord

Het college kan zich helemaal in deze redenering vinden. Om die reden besteedt het college expliciet aandacht aan preventie in het sociale domein bij de beleidsvisies en de uitvoering; voorkomen in plaats van genezen. Om deze reden acht het college het dan ook zinvol om de scholen als signaleerders van problematiek goed te informeren over de mogelijkheden om kinderen en ouders te ondersteunen. De scholen kunnen dan doorverwijzen. Daarnaast zorgt de gemeente ervoor laagdrempelig bereikbaar te zijn voor scholen bij vragen of gesignaleerde problemen.

Tot slot: Het eerste speerpunt uit “Inzet en ondersteuning op Geldzorgen” is om de inwoners proactief en vroegtijdig te bereiken. Niet alleen het onderwijs is een mogelijke plek waar armoede gesignaleerd kan worden, ook bijvoorbeeld sportverenigingen, speeltuinverenigingen, werkgevers, etc. Om die reden is er een brede campagne in de stad gestart om inwoners en de partijen om de inwoners heen te bereiken, zodat zij op de hoogte zijn van de mogelijkheden van ondersteuning bij financiële problemen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

M.A. Kossen

R.C. König